

Kaszáspókok (Opiliones) Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből

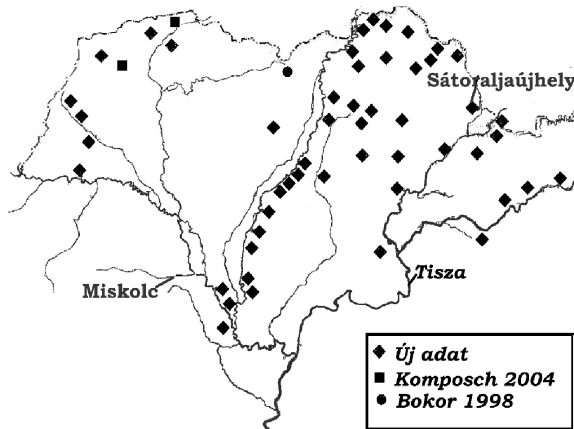
LENGYEL GÁBOR DÁNIEL

ABSTRACT: [Data to the Opiliones fauna of county Borsod-Abaúj-Zemplén (NE Hungary)] – 19 harvestmen species (from 15 genera and 5 families) were collected in the area of county Borsod-Abaúj-Zemplén. The new occurrences are given. With 12 figures.

Bevezetés

Magyarország kaszáspók faunájáról nagyon kevés ismerettel rendelkezünk, bár eddig két összegző munka is napvilágot látott (VAN DER WEELE 1998, KOMPOSCH 2002), de hazánk nagy részének faunisztikai feltártsága hiányos. Jelen közlemény Borsod-Abaúj-Zemplén megye talajlakó kaszáspók faunájáról közöl adatokat. A gyűjtések a megye jelentős részét lefedik (1. ábra).

A megye területéről mindössze három lelőhelyről találunk az irodalomban adatot (BOKOR 1998 és KOMPOSCH 2004). Jelen közlemény 51 új gyűjtőhely adatait dolgozza fel. A vizsgálat során 5 család 15 nemének 19 faja került elő.



1. ábra: Mintavételi helyek Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén.

Korábbi adatok áttekintése

Először KOLOSVÁRY (1929) említ néhány fajt a területről (*Mitostoma chrysomelas* (Hermann, 1804); *Astrobus laevipes* (Canestrini, 1872); *Oligolophus tridens* (C. L. Koch, 1836); *Lacinius horridus* (Panzer, 1794); *Egaenus convexus* (C. L. Koch, 1835)) a pontos lelőhe-

lyek megadása nélkül. Később MURÁNYI (2002) közli a Zempléni-hegység területéről a *Platybunus pallidus* Šilhavý, 1938 faj első hazai előfordulását, majd KOMPOSCH (2002) összefoglaló munkájában ismerteti néhány faj (*Mitostoma chrysomelas* (Hermann, 1804); *Nemastoma lugubre* (Müller, 1776); *Dicranolasma scabrum* (Herbst, 1799); *Trogulus cf. nepaeformis* (Scopoli, 1763); *Lacinius ephippiatus* (C. L. Koch, 1835); *Rilaena triangularis* (Herbst, 1799); *Platybunus bucephalus* (C. L. Koch, 1835)) előfordulását a vizsgált területről. BOKOR (1998) a Rakaca-völgy kaszaspók faunájának vizsgálata során a következő fajokat találta: *Trogulus tricarinatus* (Linné, 1767); *Nemastoma lugubre* (Müller, 1776); *Astrobunus laevipes* (Canestrini, 1872); *Lacinius horridus* (Panzer, 1794); *Lophopilio palpinalis* (Herbst, 1799); *Oligolophus tridens* (C. L. Koch, 1836); *Phalangium opilio* (Linné, 1761); *Opilio parietinus* (De Geer, 1778); *Rilaena triangularis* (Herbst, 1799); *Zacheus crista* (Brullé, 1832).

Anyag és módszer

A vizsgált egyedeket Hegyessy Gábor (HG) 1999 és 2004 között etilén-glikolos talajcspadékkal gyűjtötte, ezt az anyagot saját egyeléses mintavételezéssel is kiegészítettem (LGD) 2004 nyarán. Jelen munka Borsod-Abaúj-Zemplén megye következő tájegységeit vizsgálja: Aggteleki-karszt, Borsodi-medence, Cserhát, Zemplén, Hegyalja, Hernád-völgye, Sajó-völgye, Bodrogek, Tokaji-hegy. A gyűjtött anyag 75%-os alkoholban az Eötvös Loránd Tudomány Egyetem Állattudományi és Ökológiai tanszékén van elhelyezve.

Eredmények

Nemastomatidae

Mitostoma chrysomelas (Hermann, 1804): Zemplén, Háromhuta, Huta-völgyi-kút, 2002.07.11. HG; Zemplén, Kékéd, Kékédfürdő, 2002.06.09. HG; Zemplén, Fony, Fekete-patak, 2004.06.25. HG; Zemplén, Háromhuta, Márka-forrás, 2002.06.05. HG.

Nemastoma lugubre (Müller, 1776): Borsodi-medence, Dövény, Alsó-rét, 2003.05.20. HG; Zemplén, Háromhuta, Márka-forrás, 2002.06.05. HG; Borsodi-medence, Dövény, Alsó-rét, 2003.05.20. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, idős tölgyes, 2003.08.05. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, idős tölgyes, 2003.07.10. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, idős tölgyes, 2003.05.08. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, 2002.09.29. HG; Hernád-völgye, Zsujta, Haraszka, 2003.05.27. HG; Sajó-völgye, Alsószolca, Kemelyi-erdő, 2002.05.22. HG; Zemplén, Füzér, Drahos, 2002.06.24. HG; Zemplén, Abaújvár, Disznó-gödör, 2003.05.27. HG; Zemplén, Háromhuta, Márka-forrás 2002.06.05. HG.

Nemastoma sp.: Aggteleki-karszt, Szuha-fő, Szuha-völgy, 2003.06.17. HG; Aggteleki-karszt, Szuha-fő, Szuha-völgy, 2003.07.27. HG; Bodrogek, Tiszakarád, Szárnya-szög, 2002.07.31. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Május-kút, 1999.10.30. HG; Sajó-völgye, Sajólád, Ládi-erdő, 2001.09.12. HG; Sajó-völgye, Alsószolca, Kemelyi-erdő, 2002.06.20. HG; Zemplén, Baskó, Tekeres-patak, 2004.06.15. HG; Zemplén, Háromhuta, Flórka forrás, 2002.07.11. HG; Zemplén, Háromhuta, Huta-völgyi-kút, 2002.04.05. HG;

A faji szintű határozás nem lehetséges.

Dicranolasmatidae

Dicranolasma scabrum (Herbst, 1799): Aggteleki-karszt, Alsószuha, Hidegkút-völgy, 2003.05.20. HG; Aggteleki-karszt, Alsószuha, Hidegkút-völgy, 2003.06.17. HG.

Trogulidae

Trogulus cf. *tricarinatus* (Linnaeus, 1767): Aggteleki-karszt, Szuhafő, Korlát patak, 2003.05.20. HG; Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2003.06.17. HG; Bodrogek, Alsóberecki, Berecki-híd, 2003.07.21. HG; Cserehát, Baktakék: Kék, Vasonca, 2002.06.15. HG; Hernád-völgye, Alsódobsza, Erős domb, 2002.06.20. HG; Hernád-völgye, Alsódobsza, Erős domb, 2002.07.29. HG; Hernád-völgye, Felsődobsza, Szőlő-hegy, 2003.06.25. HG; Hernád-völgye, Szentistvánbaksa, Baksa-halom, 2002.05.22. HG; Hernád-völgye, Szentistvánbaksa, Baksa-halom, 2002.06.20. HG; Hernád-völgye, Szentistvánbaksa, Baksa-halom, 2002.07.29. HG; Hernád-völgye, Zsujta, Haraszka, 2003.05.27. HG; Sajó-völgye, Sajólád, Ládi-erdő, 2001.09.12. HG; Zemplén, Erdőhorvati, Kis-Tolcsva, 2002.06.05. HG; Zemplén, Felsőregmec, Mátyásháza, 2002.06.16. HG; Zemplén, Háromhuta, Flórika-forrás, 2002.06.05. HG; Zemplén, Háromhuta, Hutavölgyi kút, 2002.07.11. HG; Zemplén, Háromhuta, Hutavölgyi kút, 2002.06.05. HG.

Trogulus cf. *nepaeformis* (Scopoli, 1763): Aggteleki-karszt, Alsószuha, Hidegkút-völgy, 2003.05.20. HG; Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2003.05.20. HG; Aggteleki-karszt, Alsószuha, Hideg-kút-völgy, 2003.06.17. HG; Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2003.07.27. HG; Borsodi-medence, Dövény, Alsó-rét, 2003.05.20. HG; Zemplén, Füzérradvány, Arborétum, fürdő-kút, 2004.04.23. HG; Zemplén, Fony, Fekete-patak, 2004.05.26. HG; Zemplén, Háromhuta, Hutavölgyi kút, 2002.07.11. HG; Zemplén, Háromhuta, Flórika forrás, 2002.07.11. HG; Zemplén, Háromhuta, Hutavölgyi kút, 2002.06.05. HG; Zemplén, Háromhuta, Márka-forrás, 2002.06.05. HG; Zemplén, Vilyvitány, Marócsa patak, 2002.06.28. HG; Zemplén, Háromhuta, Flórika forrás, 2002.06.05. HG; Zemplén, Háromhuta, Hutavölgyi kút, 2002.04.05. HG; Zemplén, Vilyvitány, Marócsa patak, 2002.05.17. HG.

Trogulus sp.: Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2003.07.27. HG; Hegyalja, Olaszliszka, Fenyér, 2003.08.05. HG; Hernád-völgye, Szentistvánbaksa, Baksa-halom, 2002.06.20. HG; Sajó-völgye, Alsószolca, Kemelyi-erdő, 2002.05.22. HG; Sajó-völgye, Alsószolca, Kemelyi-erdő, 2002.06.20. HG; Sajó-völgye, Alsószolca, Kemelyi-erdő, 2002.07.29. HG; Zemplén, Háromhuta, Márka-forrás, 2002.07.11. HG; Zemplén, Fony, Fekete-patak, 2004.06.25. HG; Zemplén, Vilyvitány, Vilyi-legelő, 2002.07.24. HG;

A faji szintű határozás nem lehetséges.

Phalangiidae

Lacinius ephippiatus (C. L. Koch, 1835): Zemplén, Erdőhorvati, Kis-Tolcsva, 2002.06.05. HG; Zemplén, Háromhuta, Márka-forrás, 2002.06.05. HG; Zemplén, Vilyvitány, Vilyi-erdő, 2002.09.10. HG.

Lacinius horridus (Panzer, 1794): Cserehát, Baktakék: Kék, Vasonca, 2002.06.15. HG; Zemplén, Vilyvitány, Vilyi-legelő, 2002.09.10. HG; Zemplén, Telkibánya, Kecse-hát, 2002.06.25. HG.

Mitopus morio (Fabricius, 1799): Zemplén, Háromhuta, Márka-forrás, 2002.06.05. HG; Zemplén, Regéc, Gyertyánkút-rét, 2001.07.29. HG; Aggteleki-karszt, Bódvaszilas, Vecsembükk, 2004.08.21, -LGD; Aggteleki-karszt, Bódvaszilas, Vecsembükk, 2004.08.25, -LGD.

Oligolophus tridens (C. L. Koch, 1836): Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2003.07.27. HG; Bodrogek, Cigánd, Póherei-dűlő, 2002.07.31. HG; Bodrogek, Tiszakarád, Szárnya-szög, 2002.07.31. HG; Bodrogek, Cigánd, Póherei-dűlő, 2002.07.20. HG; Bodrogek, Vajdácaska, Kopaszló-sarok, 2003.07.10. HG; Bodrogek, Felsőberecki, Bodrog-ártér, 2003.07.21. HG; Borsodi-medence, Dövény, Alsó-rét, 2003.05.20. HG; Borsodi-medence, Dubicsány, Vaskapu-tető, 2004.08.03. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, idős tölgyes, 2003.08.05. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, idős tölgyes, 2003.07.10, 13. HG; Hegyalja, Sárospatak, Bodroghalász, 2003.08.05. HG; Hernád-völgye, Alsódobsza, Erős domb, 2002.07.29. HG; Hernád-völgye, Vizsoly, Hernád-holtág, 2002.08.23. HG; Hernád-völgye, Hernádbüd, Gaz, 2003.08.01. HG; Sajó-völgye, Ónod, Puha-part, 2001.09.12. HG; Zemplén, Háromhuta, Huta-völgyi-kút, 2002.07.11. HG; Zemplén, Háromhuta, Flórika-forrás, 2002.07.11. HG; Zemplén, Füzérradvány, Arborétum, 2004.07.13. HG.

Egaenus convexus (C. L. Koch, 1835): Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2002.06.05. HG; Aggteleki-karszt, Szuhafő, Korlát patak, 2003.05.20. HG; Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2003.06.17. HG; Aggteleki-karszt, Szuhafő, Korlát patak, 2003.06.17. HG; Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2003.07.27. HG; Borsodi-medence, Dövény, Alsó-rét, 2003.05.20. HG; Cserehát, Baktakék: Kék, Vasonca, 2002.06.15. HG; Hernád-völgye, Hernádnémeti, Török jussa, 2002.06.20. HG; Hernád-völgye, Hernádnémeti, Török jussa, 2002.05.23. HG; Sajó-völgye, Alsószolca, Kemelyi-erdő, 2002.05.22. HG; Sajó-völgye, Alsószolca, Kemelyi-erdő, 2002.07.29. HG; Sajó-völgye, Alsószolca, Kemelyi-erdő, 2002.06.20. HG.

Lophopilio palpinatis (Herbst, 1799): Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, 2002.09.29. HG; Zemplén, Füzér, Drahos, 2002.06.24. HG; Zemplén, Fony, Fekete-patak, 2004.05.26. HG; Zemplén, Baskó, Tekeres-patak, 2004.07.22. HG.

Opilio sp.: Hegyalja, Sátoraljaújhely, Kazinczy u., 2004.10.20. HG; Hernád-völgye, Szentistvánbaksa, Baksa-halom, 2002.07.30. HG; Hernád-völgye, Szentistvánbaksa, Baksa-halom, 2002.05.22. HG; Hernád-völgye, Felsődobsza, Szőlő-hegy, 2003.08.14. HG; Hernád-völgye, Hernádkak, Első-nyomás, 2003.08.14. HG; Hernád-völgye, Felsődobsza, Szőlő-hegy, 2003.08.01. HG; Tokaji-hegy, Tarcal, Ördög-bánya, 1999.09.30. HG;

A faji szintű határozás nem lehetséges.

Opilio saxatilis C. L. Koch, 1839: Hernád-völgye, Szentistvánbaksa, Baksa-halom, 2002.07.29. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Kazinczy u.51, 2004.10.20. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Kazinczy u., 2004.10.20. HG; Nagykunság, Rákóczi-falva, Felsővarsány 2, 2004.08.16. HG; Tokaji-hegy, Tarcal, Ördög-bánya, 1999.09.30. HG; Zemplén, Abaújszántó, Kassi szőlő, 1999.09.30. HG.

Phalangium opilio Linnaeus, 1761: Bodrogek, Tiszacsermely, Határszél, gát, 2002.07.31. HG; Bodrogek, Cigánd, Póherei dűlő, 2002.07.20. HG; Bodrogek, Vajdácscsa, Kopaszló-sarok, 2002.07.24. HG; Hernád-völgye, Hernád-németi, Török jussa, 2002.07.23. HG; Hernád-völgye, Hernádkércs, Hernád, füzes, 2003.06.25. HG; Nagykunság, Rákóczi-falva, Felsővarsány 4, 2004.08.17. HG; Rétköz, Tiszabercel, Babócsa-szög, 2002.07.20. HG; Tokaji-hegy, Tarcal, Ördög-bánya, 1999.09.30. HG; Sajó-völgye, Sajólád, Ládi-erdő, 2001.09.12. HG; Zemplén, Telkibánya, Csapontos forrás, 2001.07.29. HG; Zemplén, Felsőregmec, Mátyásháza, 2002.07.24. HG; Zemplén, Háromhuta, Flórika-forrás, 2002.07.11. HG; Zemplén, Abaújvár, Disznó-gödör, 2003.06.25. HG; Aggteleki-karszt, Bódvarákó, tehénlegelő, 2004.08.24. -LGD.

Platybunus sp.: Aggteleki-karszt, Szuhafő, Korlát patak, 2003.05.20. HG; Bodrogek, Vajdácscsa, Kopaszló-sarok, 2003.05.08. HG; Cserehát, Baktakék: Kék, Vasonca, 2002.06.15. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Lőteri-forrás, 2002.04.30. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Lőter, 2002.06.04. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Lőter, 2002.04.30. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, idős tölgyes, 2003.05.08. HG; Hernád-völgye, Hernádnémeti, Török jussa, 2002.05.22. HG; Zemplén, Fony, Fekete-patak, 2004.06.25. HG; Zemplén, Háromhuta, Flórika-forrás, 2002.06.05. HG; Zemplén, Háromhuta, Istvánkút, 2002.04.03. HG; Zemplén, Háromhuta, Mária-forrás, 2002.06.05. HG; Zemplén, Háromhuta, Mária-forrás, 2002.06.05. HG; Zemplén, Háromhuta, Flórika-forrás, 2002.04.12. HG; Zemplén, Hollóháza, Mokrina, 2002.06.09. HG. (*A nem taxonómiai helyzete nem tisztázott – Murányi szóbeli közlése alapján*).

Rilaena triangularis (Herbst, 1799): Bodrogek, Cigánd, Póherei dűlő, 2002.07.20. HG; Bodrogek, Vajdácscsa, Kopaszló-sarok, 2003.07.10. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, idős tölgyes, 2003.07.10. HG; Hernád-völgye, Szentistvánbaksa, Baksa-halom, 2002.07.31. HG; Hernád-völgye, Újcsanános, Ócsanánosipart, 2003.08.01. HG.

Zacheus crista (Brullé, 1832): Aggteleki-karszt, Szuhafő, Korlát patak, 2003.05.20. HG; Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2003.06.17. HG; Aggteleki-karszt, Szuhafő, Korlát patak, 2003.06.17. HG; Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2003.07.27. HG; Bodrogek, Alsóberecki, Berecki-híd, 2003.07.21. HG; Borsodi-medence, Dövény, Alsó-rét, 2003.05.20. HG; Cserehát, Baktakék: Kék, Vasonca, 2002.06.15. HG; Hegyalja, Olaszliszka, Fenyér, 2003.08.05. HG; Hegyalja, Sárospatak, Bodroghalász, 2003.08.05. HG; Hernád-völgye, Alsódobsza, Erős domb, 2002.06.21. HG; Hernád-völgye, Alsódobsza, Erős domb, 2002.07.29. HG; Hernád-völgye, Szentistvánbaksa, Baksa-halom, 2002.06.20. HG; Hernád-völgye, Vilmány, Középső-mező, 2003.06.25. HG; Hernád-völgye, Zsujta, Haraszka, 2003.05.27. HG; Hernád-völgye, Hernádbüd, Gaz, 2003.08.01. HG; Hernád-völgye, Újcsanános, Ócsanánosipart, 2003.05.27. HG; Hernád-völgye, Hernádbüd, Gaz, 2003.06.25. HG; Hernád-völgye, Pere, Szakadás, 2003.08.01. HG; Hernád-völgye, Felsődobsza, Szőlő-hegy, 2003.06.25. HG; Hernád-völgye, Újcsanános, Ócsanánosipart, 2003.08.01. HG; Hernád-völgye, Felsődobsza, Szőlő-hegy, 2003.08.01. HG; Sajó-völgye, Alsószolca, Kemelyi-erdő, 2002.06.20. HG; Zemplén, Háromhuta, Flórika-forrás, 2002.07.12. HG; Zemplén, Felsőregmec, Mátyásháza, 2002.06.16. HG; Zemplén, Vilyvitány, Marócsa patak, 2002.06.28. HG; Zemplén, Gönc, Banga-rét, 2003.06.25. HG; Zemplén, Vilyvitány, Vilyi-legelő, 2002.05.17. HG; Zemplén, Vilyvitány, Godolya-árok, 2002.07.24. HG; Zemplén, Felsőregmec, Mátyásháza, 2002.07.24. HG; Zemplén, Kéked, Kékedfüdő, 2002.06.09. HG; Zemplén, Abaújvár, Disznó-gödör, 2003.07.25. HG; Zemplén, Fony, Tekenős, 2004.06.25. HG; Zemplén, Fony, Fekete-patak, 2004.06.25. HG; Zemplén, Regéc, Bálint-hegy, 2004.06.25. HG; Zemplén, Gönc, Banga-rét, 2003.08.01. HG; Zemplén, Telkibánya, Kecse-hát, 2002.06.25. HG; Zemplén, Abaújvár, Disznó-gödör, 2003.05.27. HG; Zemplén, Vilyvitány, Vilyi-legelő, 2002.07.24. HG; Zemplén, Gönc, Banga-rét, 2003.05.27. –HG.

Sclerosomatidae

Astrobanus laevipes (Canestrini, 1872): Aggteleki-karszt, Szuhafő, Szuha-völgy, 2003.07.27. HG; Bodrogek, Cigánd, Póherei dűlő, 2002.07.31. HG; Bodrogek, Tiszakarád, Szárnya szög, 2002.07.31. HG; Bodrogek, Vajdác, Kopaszló-sarok, 2003.05.08. HG; Bodrogek, Vajdác, Kopaszló-sarok, 2002.09.29. HG; Bodrogek, Vajdác, Kopaszló-sarok, 2003.07.10. HG; Bodrogek, Felsőberecki, Bodrog-ártér, 2003.07.21. HG; Borsodmedence, Dövény, Alsó-rét, 2003.05.20. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, idős tölgyes, 2003.08.05. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, idős tölgyes, 2003.07.10. HG; Hegyalja, Sárospatak, Bodroghalász, 2003.08.05. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, idős tölgyes, 2003.05.08. HG; Hegyalja, Sátoraljaújhely, Gyalmos, 2002.09.29. HG; Hernád-völgye, Alsódobsza, Erős domb, 2002.06.22. HG; Hernád-völgye, Alsódobsza, Erős domb, 2002.07.29. HG; Hernád-völgye, Hernádnémeti, Török jussa, 2002.06.20. HG; Hernád-völgye, Vizsoly, Hernád-holtág, 2002.07.20. HG; Hernád-völgye, Vizsoly, Hernád-holtág, 2002.08.23. HG; Hernád-völgye, Hernádbüd, Gaz, 2003.08.01. HG; Hernád-völgye, Újcsanáros, Ócsanárosi-part, 2003.08.01. HG; Sajó-völgye, Sajólád, Ládi-erdő, 2001.09.13. HG; Sajó-völgye, Alsószolca, Kemelyi-erdő, 2002.07.29. HG; Sajó-völgye, Ónod, Puha-part, 2001.09.12. HG; Zemplén, Háromhuta, Flórika-forrás, 2002.07.13. HG; Zemplén, Vilyvitány, Marócsa patak, 2002.06.28. HG; Zemplén, Háromhuta, Huta-völgyi-kút, 2002.04.05. HG; Zemplén, Erdőhorvati, Kis-Tolcsva, 2002.06.05. HG; Zemplén, Gönc, Banga-rét, 2003.08.01. HG; Zemplén, Vilyvitány, Vilyi-legelő, 2002.07.24. HG; Zemplén, Gönc, Banga-rét, 2003.05.27. HG.

Leiobunum sp.: Rétköz, Tiszabercel, Babócsa-szög, 2002.07.20. HG; Zemplén, Háromhuta, Márka-forrás, 2002.06.05. HG; Hernád-völgye, Felsődobsza, Szőlő-hegy, 2003.08.01. HG; Aggteleki-karszt, Jósfa, Kossuth-barlang bejárata, 2004.08.25. LGD

A faji szintű határozás nem lehetséges.

Értékelés

A vizsgált területről az eddig ismert adatokat összevettem az általam feldolgozott anyaggal és Magyarország legújabb kaszaspók fajlistájával (KOMPOSCH, 2004) (2. ábra). Amelyből megfigyelhető, hogy a vizsgált megyéből a hazánkban eddig kimutatott fajok 2/3-a került elő.

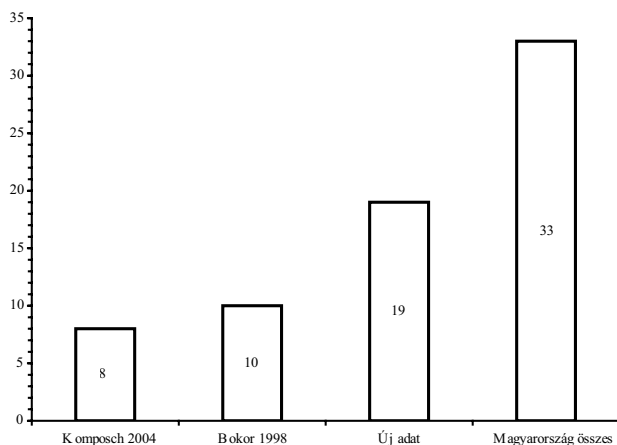
1. táblázat: Kaszaspók a vizsgált területről

Magyarország teljes	KOMPOSCH (2004)	BOKOR (1998)	Új adat
Cladonychiidae			
<i>Holoscotolemon jaqueti</i> (Corti, 1905)	–	–	–
Nemastomatidae			
<i>Carinostoma elegans</i> (Soersen, 1894)	+	–	–
<i>Mitostoma chrysomelas</i> (Hermann, 1804)	+	–	+
<i>Nemastoma lugubre</i> (Müller, 1776)	+	+	+
<i>Nemastoma bidentatum sparsum</i> Gruber et Martens, 1968	–	–	–
<i>Paranemastoma quadripunctatum</i> (Perty, 1833)	–	–	–
<i>Paranemastoma silli</i> (Hermann, 1871)	–	–	–
Dicranolasmatidae			
<i>Dicranolasma scabrum</i> (Herbst, 1799)	+	–	+
Trogulidae			
<i>Trogulus tingiformis</i> C. L. Koch, 1848	–	–	–
<i>Trogulus</i> cf. <i>tricarinatus</i> (Linnaeus, 1767)	–	+	+
<i>Trogulus</i> cf. <i>nepaeformis</i> (Scopoli, 1763)	+	–	+
Ischyropsalididae			
<i>Ischyropsalis hellwigi</i> (Panzer, 1794)	–	–	–
Phalangiidae			
<i>Gyas titanus</i> Simon, 1879	–	–	–

Magyarország teljes	KOMPOSCH (2004)	BOKOR (1998)	Új adat
<i>Lacinius dentiger</i> (C. L. Koch, 1848)	–	–	–
<i>Lacinius ephippiatus</i> (C. L. Koch, 1835)	+	–	+
<i>Lacinius horridus</i> (Panzer, 1794)	–	+	+
<i>Mitopus morio</i> (Fabricius, 1799)	–	–	+
<i>Oligolophus tridens</i> (C. L. Koch, 1836)	–	+	+
<i>Egaenus convexus</i> (C. L. Koch, 1835)	–	–	+
<i>Lophopilio palpinalis</i> (Herbst, 1799)	–	+	+
<i>Opilio dinaricus</i> Šilhavý, 1938	–	–	–
<i>Opilio parietinus</i> (De Geer, 1778)	–	+	–
<i>Opilio saxatilis</i> (C. L. Koch, 1839)	–	–	+
<i>Phalangium opilio</i> Linnaeus, 1761	–	+	+
<i>Platybunus bucephalus</i> (C. L. Koch, 1835)	+	–	**
<i>Platybunus pallidus</i> Šilhavý, 1938	–	–	**
<i>Rilaena triangularis</i> (Herbst, 1799)	+	+	+
<i>Zacheus crista</i> (Brullé, 1832)	–	+	+
Sclerosomatidae			
<i>Leiobunum rotundum</i> (Latreille, 1798)	–	–	*
<i>Leiobunum rupestre</i> (Herbst, 1799)	–	–	
<i>Leiobunum tisciae</i> Avram, 1968	–	–	
<i>Nelima semproni</i> Szalay, 1952	–	–	–
<i>Astrobinus laevipes</i> (Canestrini, 1872)	–	+	+

* = a gyűjtött állatok fajra nem határozhatóak

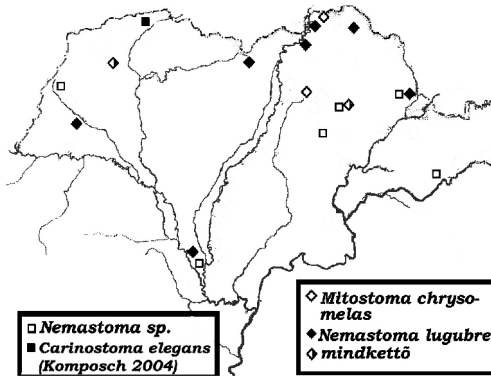
** = a genus taxonómiai helyzete nem tisztázott (Murányi szóbeli közlése alapján)



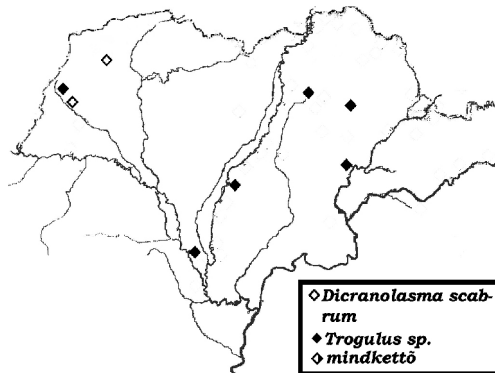
2.ábra: Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén gyűjtött kaszáspók fajok száma.

A megye területére új fajok

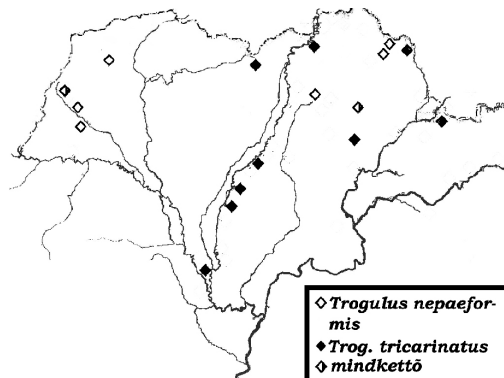
Mitopus morio (Fabricius, 1799): Nagyon széles elterjedéssel rendelkező kaszáspókok (MARTENS 1978) első adata a megye területére. Az állatot egyeléses gyűjtéssel sikerült megtalálni, egy esetben egy fiatal egyed talajcspárával.



3. ábra: A *Nemastomatidae* család fajainak előfordulásai a megyében.

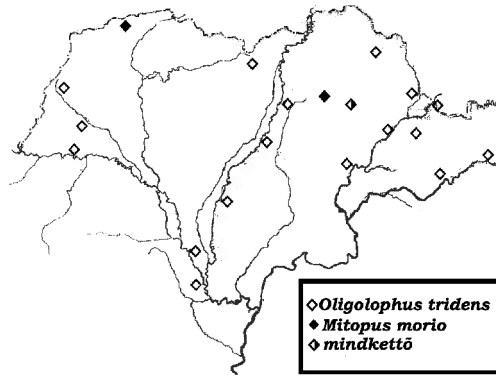


4. ábra: A *Dicranolasmatidae* család és a *Trogulus* sp. előfordulásai a megyében.

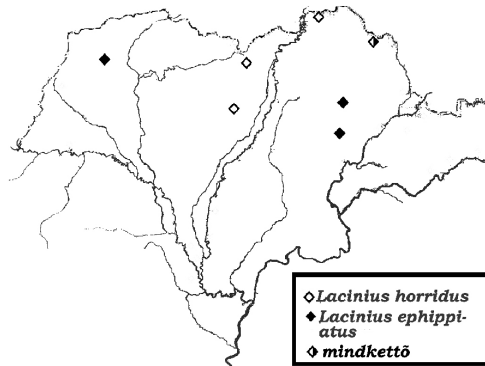


5. ábra: A *Trogulidae* család fajainak előfordulásai a megyében.

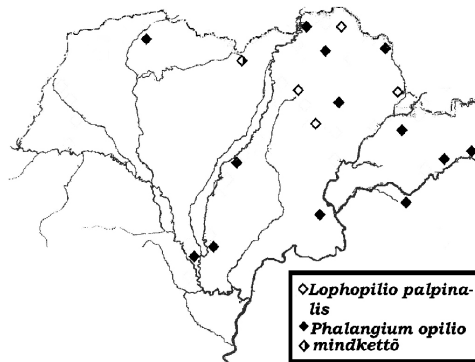
Opilio saxatilis (C. L. Koch, 1839): Az *Opilio* genus fajainak határozása nehéz (KOLOSVÁRY 1965 és KOMPOSCH 2004). A gyakran névelteként *Opilio parietinus* (De Geer, 1778) fajt nem sikerült kimutatni. Ellenben előkerült az *Opilio saxatilis* (C. L. Koch, 1839), melynek csak a hím példányai határozhatóak biztonsággal, a nőstényeket *Opilio* sp. néven vettem fel az adatok közé.



6. ábra: Az *Oligolophus tridens* és a *Mitopus morio* fajok előfordulásai a megyében.

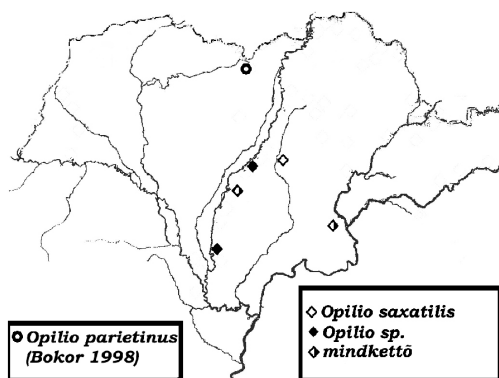


7. ábra: A *Lacinius* genus fajainak előfordulásai a megyében.

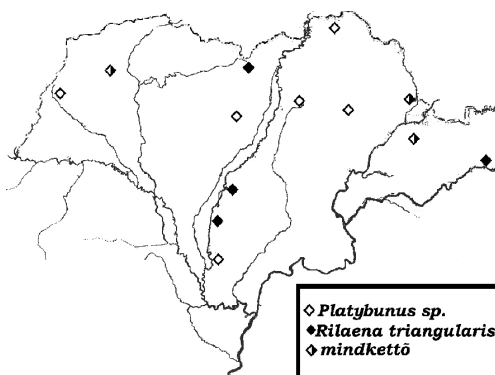


8. ábra: A *Lophopilio palpinalis* és a *Phalangium opilio* fajok előfordulásai a megyében.

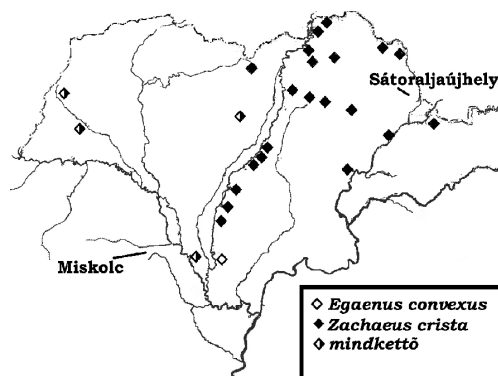
Egaenus convexus (C. L. Koch, 1835): A fajnak négy új gyűjtési adatáról számoltam be. A Zemplén területén tömeges a *Zacheus crista* (Brullé, 1832), amely testalkatában és életmódban is nagyon hasonló az előbbihez. Mindkettő ponto-mediterrán elterjedésű faj.



9. ábra: Az *Opilio* genus fajainak előfordulásai a megyében.

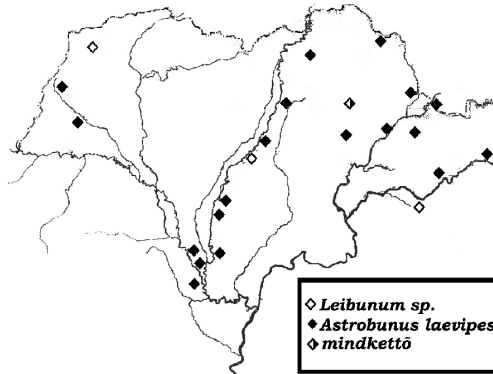


10. ábra: A *Platybunus* genus és a *Rilaena triangularis* előfordulásai a megyében.



11. ábra: Az *Egaenus convexus* és a *Zacheus crista* fajok előfordulásai a megyében.

***Leiobunum* sp.:** Sikerült a genus néhány fiatal egyedét talajcsapdával megfogni, ezzel bizonyítva előfordulásukat a megye területén. A fajok meghatározása a fiatal állatoknál nem lehetséges, a kifejlett egyedek viszont nem talajlakók.



12. ábra: A *Sclerosomatidae* család fajainak előfordulásai a megyében.

Köszönetnyilvánítás: Köszönettel tartozom Hegyessy Gábornak az általa gyűjtött anyag lelkiismeretes kiválogatásáért és rendelkezésemre bocsátásáért. Murányi Dávidnak a határozásban nyújtott segítségéért, valamint külön köszönet Kontschán Jenőnek a jelen cikk megírásában nyújtott segítségéért.

Irodalom

- BLICK, T. & KOMPOSCH, C. (2004): Checkliste der Weberknechte Mittel- und Nordeuropas. Checklist of the harvestmen of Central and Northern Europe. (Arachnida: Opiliones) Version 27. December 2004. - http://AraGes.de/checklist.html#2004_Opiliones
- BOKOR, ZS. (1996): Data on the Opiliones (Arachnida) fauna of the Rakaca valley (Cserehát, Hungary). *Folia Entomologica Hungarica* 59: 221–225.
- KOLOSVÁRY, G. (1929): Magyarország kaszáspókjai. Studium kiadó Budapest pp. 112.
- KOLOSVÁRY, G. (1965): Opilioniden des gebietes der Ungarischen Volksrepublik. *Acta Biologica* 11: 165–168.
- KOMPOSCH, C. (2004): The harvestman fauna of Hungary (Arachnida, Opiliones). In: F. SAMU & Cs. SZINETÁR (eds.): *European Arachnology 2002*, Plant Prot. Int. & Berzsenyi Coll., Szombathely pp. 227–242.
- MARTENS, J. (1978): Spinnentiere, Arachnida: Weberknechte, Opiliones. *Die Tierwelt Deutschlands*, VEB Gustav Fisher Verlag pp. 464.
- MURÁNYI, D. (2002): *Platybunus pallidus* Šilhavý, 1938, faunánkra új kárpáti elterjedésű kaszáspók (Opiliones) a Zempléni-hegységből. *Folia Entomologica Hungarica* 63: 181–182.
- SZALAY, L. (1968): Pókszabásúak I., Magyarország Állatvilága (Fauna Hungariae) LXXXIX., 18. Akadémiai Kiadó Budapest pp. 122.
- VAN DER WEELE, R. (1998): *Holoscotolemon jaqueti* (Corti, 1905) (Opiliones: Laniatores, Erebomastriidae), the first Laniatores recorded from Hungary. *Folia Entomologica Hungarica* 59: 231–233.

LENGYEL Gábor Dániel
H-1095 BUDAPEST
Mester u. 73. 1/4.
lgd@freemail.hu